

วัชรพรรณ พลอามาตย์ 2554: ความหลากหลายของเห็ดใน โครงการพัฒนาป่าชุมชนบ้านอ่างเอ็ด (มูลนิธิชัยพัฒนา) ตำบลตลกวรณ อำเภอลดง จังหวัดจันทบุรี ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์ชีวภาพป่าไม้) สาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพป่าไม้ ภาควิชาชีววิทยาป่าไม้
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุทัยวรรณ แสงวณิช, Ph.D. 276 หน้า

การศึกษาลักษณะความหลากหลายของเห็ดใน โครงการพัฒนาป่าชุมชนบ้านอ่างเอ็ด (มูลนิธิชัยพัฒนา) ตำบลตลกวรณ อำเภอลดง จังหวัดจันทบุรี ดำเนินการโดยการสำรวจเห็ดที่ขึ้นอยู่ในแปลงตัวอย่างซึ่งอยู่ในส่วนที่เป็นพื้นที่ป่า การวางแผนตัวอย่างใช้เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติเป็นเส้นฐานและทุกระยะ 25 เมตรบนเส้นฐาน ได้วัดออกไปเป็นมุมฉากทั้งสองข้าง แล้วกำหนดให้ที่ระยะ 10 เมตรเป็นจุดศูนย์กลางของแปลงตัวอย่าง รูปวงกลมที่มีรัศมี 5 เมตร ได้จำนวนแปลงทั้งหมด 76 แปลง ทำการสำรวจเห็ดเดือนละ 1 ครั้ง ระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2552 ถึง มิถุนายน พ.ศ. 2553 ผลการศึกษาพบเห็ดทั้งหมด 106 ชนิด ซึ่งรวมถึงเห็ดที่ไม่สามารถระบุชื่อได้ 5 ชนิดด้วย โดยเห็ดทั้งหมดจัดจำแนกตามอนุกรมวิธานได้ 2 ไฟลัม (phylum) คือ ไฟลัม Ascomycota มี 8 ชนิด (species) จัดอยู่ใน 3 สกุล (genus) 3 วงศ์ (family) 2 อันดับ (order) 2 ชั้นย่อย (subclass) 2 ชั้น (class) และ 1 ไฟลัมย่อย (subphylum) และไฟลัม Basidiomycota มี 98 ชนิด จัดอยู่ใน 48 สกุล 23 วงศ์ 8 อันดับ 2 ชั้นย่อย 1 ชั้นและ 1 ไฟลัมย่อย เมื่อจำแนกประเภทของเห็ดตามการได้มาซึ่งอาหาร (food source) แบ่งเห็ดได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเห็ดแซบโปรไฟต์ 101 ชนิด และกลุ่มเห็ดซิมไบโอซิส ได้แก่ เห็ดเอคโตไมคอร์ไรซา 4 ชนิด เห็ดที่มีความสัมพันธ์กับปลวก 1 ชนิด ในด้านการใช้ประโยชน์ เห็ดที่พบเป็นเห็ดที่รับประทานได้ 16 ชนิด และเห็ดพิษ 2 ชนิด สำหรับจำนวนชนิด ปริมาณดอกเห็ดที่สำรวจพบรายเดือน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณน้ำฝนรายเดือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.764 ($p < 0.01$) และเท่ากับ 0.725 ($p < 0.01$) ตามลำดับ ส่วนค่าดัชนีความหลากหลายของชนิดเห็ดมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณน้ำฝนรายเดือนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่า r เท่ากับ 0.524 ($p = 0.08$) แต่จำนวนชนิดและปริมาณดอกเห็ด มีความสัมพันธ์เชิงในทิศทางเดียวกันกับอุณหภูมิเฉลี่ยรายเดือนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่า r เท่ากับ 0.111 ($p = 0.732$) และเท่ากับ 0.167 ($p = 0.605$) ตามลำดับ ส่วนค่าดัชนีความหลากหลายของชนิดเห็ดมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับอุณหภูมิเฉลี่ยรายเดือนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่า r เท่ากับ -0.235 ($p = 0.463$) โดยเดือนที่มีค่าความหลากหลายชนิดเห็ดมากคือเดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน 2552 และ มิถุนายน 2553 ดังนั้นการเดินทางศึกษาเห็ดจึงควรกระทำในระหว่างเดือนดังกล่าว และข้อมูลเห็ดที่สำรวจพบในครั้งนี้สามารถจัดพิมพ์เป็นคู่มือแนะนำเห็ดในพื้นที่ ส่วนเห็ดที่รับประทานได้ควรมีการพัฒนาให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนต่อไป

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก